

M Ø T E

i EØS-utvalget

(GSR)

mandag den 23. september kl. 15

Møtet ble ledet av EØS-utvalgets leder,
Haakon Blankenborg.

Til stede var fra utenrikskomiteen: Haakon Blankenborg, Marit Arnstad, Hallvard Bakke, Kjell Magne Bondevik, Kaci Kullmann Five, Ragna Berget Jørgensen, Anne Enger Lahnstein, Anders Talleraas, Solveig Torsvik (for Kirsti Kolle Grøndahl) og Paul Chaffey (for Erik Solheim).

Fra EFTA/EØS-delegasjonen: Reidar Johansen og Vidar Bjørnstad (for Roger Gudmundseth)

Av Regjeringens medlemmer var til stede:
Handelsminister Grete Knudsen.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Ekspedisjonssjef Atle Leikvoll, Utenriksdepartementet, byråsjef Torgeir Fjærtoft, Utenriksdepartementet og fungerende byråsjef Beate B. Ekeberg, Utenriksdepartementet.

Videre var til stede EØS-utvalgets faste sekretær, Åge B. Grutle.

Dagsorden

1. Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 27. september 1996.
Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 16. september d.å., med oversikt over de relevante rettsakter
2. Eventuelt

(GSR)

LEIAREN: Eg foreslår at vi går laus på sakene på vanleg måte, dvs. at vi tek rettsaktene slik dei framgår i det tilsendte samandraget frå Utanriksdepartementet, og at vi eventuelt kjem attende til andre saker, også dei andre sakene som er på EØS-komiteens dagsorden, etterpå, dvs. dei protokollsakene og andre saker som er nemnde i det omsendte utkastet til dagsorden for EØS-komiteens møte.

Vi starter då med dei aktuelle rettsaktene og brevet frå Utanriksdepartementet.

Sak nr. 1

Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 27. september 1996.

Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 16. september d.å., med oversikt over de relevante rettsakter.

LEIAREN: Handelsministeren, vær så god.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Takk for det, leder.

Det forventes at det kommer opp syv saker i EØS-komiteens møte 27. september. Seks gjelder rettsakter som endrer avtalens vedlegg, men én gjelder protokoll 31 som følge av EFTA-landenes deltakelse i handlingsprogrammer for folkehelse.

Forlengelse av det syvende skipsbyggingsdirektiv utsettes denne gangen og vil ikke komme opp på dette møtet. Det samme gjelder vedtak om innlemmelse av rådsdirektiv 95/39/EF om fastsettelse av maksimumsverdier for rester av plantevernmidler på og i korn og næringsmidler, som også blir utsatt, men det er av rent tekniske årsaker.

Før jeg går inn på rettsaktene vil jeg gjerne også få nevne at Regjeringen nå arbeider med å innføre de nye rutinene for informasjon til og konsultasjoner med Stortinget i tråd med det vedtaket som ble gjort 18. juni i år, og jeg regner med at disse vil være på plass fra november. Regjeringen vil så langt råd er søke å unngå at EØS-utvalget bare får én uke på seg når man sender over rettsaktene. Vi legger opp til at kommenterte lister både skal omtale rettsakter som er klare for vedtak i EØS-komiteen, og også EØS-relevante rettsakter som befinner seg i en

(GSR)

tidligere fase, slik at man kommer tidligere inn i prosessen. Det vil bety at når rettsaktene kommer opp på møtet i EØS-komiteen, vil de allerede ha vært kjent for EØS-utvalgets medlemmer. Vi prøver også om det er mulig å få denne dagsordenen tidligere fram, og det er bare å beklage at vi får den så sent. Vi håper at vi skal kunne rette på dette.

Men så til rettsaktene. Den første rettsakten, som er omtalt på sidene 1-2 i listen, gjelder fastsettelse av maksimumsverdier for rester av plantevernmidler i frukt og grønnsaker. Denne rettsakten regulerer ikke hvilke plantevernmidler som er akseptable og kan omsettes på det norske markedet. Norge har her, som kjent, unntak fra EØF-reglene om markedsføring og bruk av plantevernmidler. Rettsakten krever imidlertid en endring i forskrifter når det gjelder rester av plantevernmidler, og denne endringen går i hovedsak ut på å innføre maksimumsverdier for nye stoffer, mens for enkelte stoffer endres verdiene. Noen verdier heves litt, andre senkes, men det totale bildet er at det blir en skjerping i forhold til dagens regelverk til fordel for forbrukerne.

Den andre rettsakten, som er omtalt på side 3, innfører forbud mot fem nye stoffer i kosmetiske produkter. Alle disse stoffene er pr. i dag tillatt i Norge, men det er helsemessig viktig å forby disse så raskt som mulig. Derfor legger vi opp til en endring av forskriftene om kosmetikk- og kroppspfleieprodukter. Dette dreier seg om noen stoffer i bl.a. solbadolje eller solkremer.

Den tredje rettsakten, som er omtalt på sidene 3-4 i listen, presiserer hvilke krav om og fremgangsmåter for vurdering når det gjelder standarden for visse typer byggevarer. Byggeveredirektivet er en del av EØS-avtalen, så det vil ikke bli noen endringer her, og etter hvert som disse standardene endres, er man fra norsk side svært interessert i at de kommer til anvendelse for oss så snart som mulig.

Den fjerde rettsakten, som er omtalt på sidene 4-5, gir nasjonale tilsynsmyndigheter adgang til å godkjenne flere typer avregningsavtaler mellom kredittinstitusjoner som kan bety at en reduserer risikoen. Dette er nå til høring, og vi vil vurdere å fremme forslag om en slik lovgivning gjennom endringer av verdipapirhandelloven.

Den neste rettsakten, som er omtalt på sidene 5-6, oppdaterer listen over kredittinstitusjoner som er unntatt fra bestemmelser om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon. Dette berører ingen norske kredittinstitusjoner og har derfor ingen praktisk betydning for oss.

(GSR)

Den siste rettsakten, som er omtalt på sidene 6-7, pålegger oss å hindre utslipp av bensindamp i forbindelse med oppbevaring, påfylling og transport av bensin til bensinstasjoner. Her har ikke Norge regler og må derfor fastlegge de nødvendige tiltakene i en ny forskrift. Bransjen har imidlertid her selv tatt initiativ, slik at man nå faktisk i realiteten har sørget for at mesteparten av bensindampen gjenvinnes.

Helt til slutt på listen omtales endringen av protokoll 31 som følge av at EFTA-landene ønsker å delta i Fellesskapets handlingsprogrammer for folkehelse. De tre programmene gjelder bekjempelse av kreft, bekjempelse av AIDS og også bekjempelse av andre smittsomme sykdommer. Disse programmene stemmer veldig godt overens med den strategien som vi selv følger, og Norges økonomiske bidrag til disse programmene vil dreie seg om 2,8 mill. kr for inneværende år og rundt 5,1 mill. kr for neste år. Vi vil selvsagt ta forbehold om Stortingets samtykke i EØS-utvalget og fremlegge proposisjon for Stortinget om innhenting av slikt samtykke i løpet av høsten.

Jeg vil også benytte anledningen til å si noen ord om EUs nye legemiddelordning. EU innførte fra nyttår et omfattende og forpliktende samarbeid om vurdering og godkjenning av legemidler. Dette omfatter også oppfølging av godkjente legemidler i form av et rapporteringssystem som skal angi eventuelle bivirkninger. Norske fagmyndigheter vurderer det som viktig å få adgang til dette vitenskapelige samarbeidet, og dette behovet er også forsterket fordi det tradisjonelle nordiske samarbeidet på dette området har avtatt spesielt som følge av Sverige^s medlemskap i EU. Regjeringen vurderer nå hvordan vi på en hensiktsmessig måte kan følge opp denne saken overfor først våre EFTA-partnere, for så eventuelt å vurdere hvordan dette kan komme inn som en del av EØS-avtalen. På denne bakgrunn håper jeg at vi kan komme tilbake til den saken, men det er et sterkt ønske fra samtlige innenfor fagmiljøet at man får delta i det arbeidet som pågår ved et legemiddelkontor som er opprettet i London.

Jeg har tidligere, for ganske lenge siden, nevnt dette, for jeg tror at det var et av EØS-utvalgets medlemmer som tok dette opp, og sa at vi ville komme tilbake til det, men også vurdere dette i tilfelle som en del av EØS-avtalen.

LEIAREN: Ja takk.

Ber nokon om ordet til denne delen av dagsordenen?

(GSR)

MARIT ARNSTAD (SP): Jeg har ikke kommentarer til noen av direktivene, med unntak av det første direktivet om plantevernmidler. Det er positivt at det på enkelte områder leges opp til en strengere grensegang enn det vi har i dag, og at vi får en skjerping på enkelte områder. Men så vidt jeg kan se, bryter direktivet med det Regjeringen sjøl sa i EØS-proposisjonen, nemlig at ingen av miljøtiltakene i EØS-avtalen vil hindre oss som land i å opprettholde våre krav der de er strengere enn det EU har. At vi etter dette direktivet er nødt til å endre maksimumsverdier, oppfatter jeg som at vi bryter med det som Regjeringen sa i EØS-proposisjonen. Det gjør at vi fra Senterpartiets side er skeptisk til direktivet. Vi ser positivt på at Norge tilpasser seg der det fører til et strengere regelverk i Norge, men vi mener samtidig at Norge må beholde muligheten til å opprettholde vårt regelverk der det er strengere enn EU-direktivets. Vår anbefaling når det gjelder dette direktivet, er derfor at det ikke tiltres fra norsk side.

Jeg har ingen kommentarer til de resterende direktivene, men jeg har lyst til å si litt om dette med legemidler som kom helt på tampen her. Jeg skjønner at dette er en sak som vi kommer tilbake til, men jeg har et spørsmål. Vil dette med felles vurderings- og godkjenningssystem for legemidler bety at målet er en harmonisering når det gjelder hva som skal være tillatte legemidler for omsetning i det enkelte land, og hva som skal være reseptfrie og reseptbelagte i det enkelte land?

KACI KULLMANN FIVE (H): Jeg har to spørsmål og for øvrig ikke innvendinger til de sakene som er lagt fram.

Det første spørsmålet mitt gjelder dette med kapitalordninger, altså endringer av solvensdirektivet, som er omtalt på sidene 4 og 5, hvor statsråden nå sa at Regjeringen vurderer å foreslå at dette tas inn som et eget kapittel i verdipapirhandelloven, og jeg forstår at det er ute til høring. Jeg vil spørre statsråden om det ikke er slik at vi har behov for relativt raskt å få implementert dette av hensyn til de norske aktørene i markedet. Med andre ord: Er det ikke slik at hvis vi blir stående lenge uten dette regelverket i Norge, så vil det kunne gi konkurransefortrinn for utenlandske aktører?

Mitt andre spørsmål gjelder skipsbyggingsdirektivet, som jeg forstår er trukket av listen. Betyr dette at det er rent tekniske årsaker som gjør at det utsettes, eller er det politiske ting som rører seg i forhold til dette, hvor vi fra norsk side har et sterkt behov for å kunne stå likt i konkurransesituasjoner?

(AGK)

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Min merknad går også bare på det første direktivet, altså 395 L 0038. De andre medlemmene av komiteen har vel også fått kopi av brevet fra departementet når det gjelder det spørsmålet, nemlig en økning av maksimumsverdiene for enkelte stoffer i druer, jordbær og potet, og har for så vidt fått tilfredsstillende svar på at det ikke skulle innebære noen helsemessig risiko. For de øvrige er det vel skjerpning av kravene, og det er jo positivt. Jeg vil likevel stille i en litt annen form det spørsmålet Marit Arnstad stilte her. Når en likevel går med på økningen av verdiene for disse tre produktene på tross av general-klausulen i EØS-avtalen, er det fordi en ikke ønsker å benytte seg av muligheten til å bli unntatt uten at det er veldig sterke grunner for det, av helsemessige årsaker - noe som det åpenbart ikke er her - eller hvorfor aksepterer en denne svekkelsen?

PAUL CHAFFEY (SV): Det gjelder også det første av disse direktivene. Det er mulig jeg er på tynn is her, men det er et unntak for ikke tidavgrensede overgangsordninger eller unntak i forhold til plantevernmidler som er tillatt. Jeg går ut fra at bakgrunnen for det unntaket er at dette gjelder landbrukspolitik, som ligger utenfor EØS-avtalen. Da synes det noe merkelig at man er med på å innføre grenseverdier for stoffer som ikke er tillatt i Norge. Jeg går ut fra at det har med handel med landbruksvarer å gjøre, og at det regelverket EU kommer fram til, vil gjelde for importerte matvarer uansett. Da vil jeg spørre om effekten av et veto. Det ble litt usikkert for meg, for man risikerer jo at man ved å legge ned et veto rett og slett ikke oppnår noen ting, fordi grenseverdiene i andre land vil være lik EUs uansett. Er det status eller er det mulig for Norge å beholde de gamle grenseverdiene der vi syns at de er bedre enn EUs regler?

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Både Arnstad, Bondevik og Chaffey spurte om grenseverdiene. Årsaken til at vi går inn for det, er at det ikke kan påvises noen helsemessige grunner til ikke å akseptere. Det er årsaken.

Når det gjelder det andre spørsmålet fra Arnstad om legemidler, ønsker vi nå i første omgang sammen med de andre EFTA-landene å vurdere om det er interesse for å gjøre oss bruk av deres vitenskapelige arbeid når det gjelder legemiddelsiden og delta i et større fagmiljø. Alle de som arbeider med det i Norge, ønsker det, og det har ikke noe med hvilke legemidler som blir akseptert og harmonisering å gjøre, men rett og slett det å være en del av et viktig fagmiljø. Denne saken vil vi også komme tilbake til.

Når det gjelder kaci Kullmann Fives spørsmål,

(AGK)

gikk det på arbeidet med den arbeidsgruppen som nå er nedsatt, med bl.a. Kredittilsynet og Norges Bank. Det kan også være ulemper ved ordningen. Det er jo det som gjør at vi nå tar disse rundene. Man regnet med at dette arbeidet skulle være ferdig i løpet av neste halvår, altså i løpet av første halvår 1997.

Når det gjelder skipsbyggingsdirektivet, har jeg ikke forstått at det er noen reelle politiske problemer med dette. Jeg tror at alle i EØS-området - i hvert fall som jeg er kjent med - har fortsatt sine subsidier i påvente av at USA ratifiserer. De melder at de håper å kunne gjøre dette kanskje rundt nyttårs-skiftet.

De andre kommentarene gjaldt det samme, nemlig det første direktivet som jeg har svart på.

MARIT ARNSTAD (SP): Jeg har lyst til å kommentere endringene i maksimumsverdier. Ut fra det brevet vi har fått fra departementet deler jeg ikke statsrådets synspunkt, at det kun er ubetydelige endringer det er snakk om. Men viktigere enn det prinsipielle spørsmål som går på Norges handlefrihet til det, er å kunne opprettholde strengere standarder enn det som er i EU-systemet, hvilket ble garantert fra Regjeringen den gangen EØS-avtalen ble behandlet. Det står utvilsomt i EØS-avtalen at Norge kan opprettholde sine krav der de er strengere enn andre avtalepartnere. Det er det prinsippet en bryter med i dette direktivet. Det åpner for at en kan bryte med det prinsippet også i forbindelse med andre deler av muljoområdet.

Så gjaldt det legemidler. jeg skjønner at det fra norsk forskerhold er ønske om å delta i samtaler, men her er det jo snakk om et vurderings- og godkjenningssystem. Og mitt spørsmål er fortsatt: Er målet med et slikt vurdering- og godkjenningssystem i EU at man skal ha felles regler for omsetning av legemidler, og at en også skal ha felles regler for hva som er reseptfritt og hva som er reseptbelagt? Er det det framtidige målet med regelutviklingen i EU på det punktet?

PAUL CHAFFEY (SV): Jeg syns ikke jeg fikk klart svar på hva status vil være dersom det blir lagt ned veto mot dette endringsdirektivet. Jeg går ut fra at det kan være problematisk ettersom en del av dette allerede er i EØS-avtalen. Vil det være mulig å opprettholde strengere regler på de områdene Norge måtte ønske det gjennom et veto?

(AGK)

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Når det gjelder Marit Arnstads spørsmål om legemidlene, kommer vil tilbake til det. Vi har hatt et tett nordisk samarbeid om legemidler som nå har avtatt. Dette går ikke inn på resepter og godkjenningsordningene, så vidt jeg kjenner til. Før vi går inn for en ny ordning må vi ta kontakt med de øvrige EFTA-landene, og så vil dette senere komme på dagsordenen, hvis vi eventuelt skal gå inn for det.

Når det gjelder tilpasningen til verdien i plantevernmidler, er det en tilpasning som ikke har noen helsemessige konsekvenser og er følgelig heller intet brudd med Regjeringens vilje.

Når det gjelder å legge ned veto, tenkte jeg ikke, da jeg fikk dette direktivet til særskilt behandling, at det var måten å jobbe akkurat dette direktivet frem på. Jeg synes jevnt over at å stille seg i en veto-situasjon gir en dårlig påvirkningsmulighet. Men Norge tar i dette tilfellet direktivet som det er - det er det som er en realitet.

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Nå skal jeg ikke føre en debatt om hvor langt det er mellom partiene og eventuelt Regjeringen. Men, siden debatten om veto er kommet opp her, vil jeg si at jeg mener at Norge kan og bør bruke vetoretten der hvor viktige interesser står på spill. Hvis det er riktig, som også fagmyndighetene her påpeker, at dette ikke har noen negativ helsemessig betydning, men direktivet totalt har en positiv innvirkning, ser ikke jeg at veto er noe aktuell problemstilling - det bør forbeholdes der hvor viktige interesser står på spill.

Jeg syns Regjeringen tridligere har vært for unnfallende og ved et par høve burde brukt veto hvor det virkelig stod viktige interesser på spill. Men dette direktivet kan jeg ikke se er av den karakter.

REIDAR JOHANSEN (SV): Det ville forbause meg hvis Regjeringa hadde kommet hit og sagt at man vurderte å bruke vetoretten i denne saken. Så det standpunktet overrasker meg ikke. Men det jeg er mest bentenkt over, det er den prinsipielle sida, der man faktisk åpner for å gå vekk fra de garantier som ble gitt da Stortinget behandlet EØS-avtalen; at vi skulle kunne opprettholde våre maksimums- og minimumsverdier slik vi ønsket. Det er jo greit at Regjeringa overser det, men for min egen del syns jeg at vi bør stå fast på den garantien som ble gitt da vi behandlet EØS-avtalen.

(EK)

MARIT ARNSTAD (SP): Jeg vil bare presisere at en i forbindelse med enkeltdirektiv sikkert kan føre lange diskusjoner om hvor stort og viktig direktivet faktisk er. Men i forhold til denne saken syns jeg den prinsipielle siden er den viktigste, og det er også det som er begrunnelsen for at Norge ikke bør tiltre et slikt direktiv.

LEIAREN: Er det fleire til denne saka?
- Det er det ikkje.

Sak nr. 2

Eventuelt

LEIAREN: Handelsministeren har nemnt at departementet er i ferd med å innarbeide nye rutinar i tråd med det som kom fram i debatten i Stortinget i vår, og det er naturlegvis svært positivt dersom ein kan unngå slike knappe tidsfristar som ein har no. Ein ser også på den korrespondansen som har gått mellom stortingsgruppene og departementet, at breva kjem seint frå partiå, og dermed kjem også svara frå departementet seint - konkret i dag. Det må ein søkje å unngå.

Ein av grunnane til dette er at sakene kjem seint til Stortinget. Ein annan grunn er naturlegvis at ein har ei helg imellom, og då har også tilsette i departementet ein tendens til å ta seg fri. Så det er eit ulykkeleg samantreff også her at sakene kjem inn mot ei helg. Men vi får vone at det betrar seg med det nye opplegget som departementet arbeider med. Det ser vi fram mot.

Når det gjeld andre saker, er det berre ei sak som eg vil nemne her, som er nemnt i utkastet til dagsorden for EØS-komiteen. Det gjeld dei veterinære sakene som skal opp på møtet, sannsynlegvis under det som står her, oppdatering av sakene. Dersom handelsministeren kunne kommentere framdrifta på desse sakene og korleis Stortinget vil bli informert, ville det vere nyttig.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Det kan jeg. For det meste kan det vel sies at vi snart er i havn. Det gjenstår noe substansielt, og det gjelder handel med sau og geit. Men Norge har i dag et unntak. Vi

(EK)

har forbud mot import av levende småfe, for det er svært vanskelig å kontrollere flere av de sykdommene som forekommer. Og det er forbud mot handel med levende sau og geit mellom Rogaland og resten av Norge. Det vil bli avholdt et møte mellom eksperter på dette området fra Norge og kommisjonen i løpet av kort tid.

Når og om vi blir ferdig i løpet av oktober til å legge dette frem for Stortinget, vet jeg ikke, men landbruksministeren vil legge dette frem i en egen redegjørelse i åpent storting.

(KML)

KACI KULLMANN FIVE (H): Det var nyttig, leder, å få denne orienteringen, for veterinærspørsmålene er noe vi også stadig får spørsmål om, av gode grunner. Vi har vel både offensive og defensive interesser i dette, med andre ord forholdet til fiskeeksporten. Jeg synes imidlertid det er meget tilfredsstillende at man her legger opp til å gi en redegjørelse i plenum om dette, fordi det interesserer og bekymrer mange.

MARIT ARNSTAD (Sp): Jeg har et spørsmål om hvordan en institusjonell løsning i en slik avtale vil se ut. Vil vetorett og topilarsystemet som en har i resten av EØS-sammenheng, også gjelde for en slik utvidelse av avtalen, eller vil det være en egen institusjonell løsning?

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Jeg føler meg faktisk ikke kompetent i denne sammenheng til å gå inn på det praktiske ved dette. Det må jeg få komme tilbake til og sende over skriftlig, så langt som man er kommet under forhandlingene og konsultasjonene til nå.

LEIAREN: Vi kjem også tilbake til denne saka i ope storting, som nemnt her. Fleire som ønskjer ordet under Eventuelt?

MARIT ARNSTAD (Sp): Vi fikk sakslista, og det er jo en del saker her som er interessante. Jeg vil gjerne på et senere tidspunkt, eventuelt i neste møte, få vite mer om direktivet om patent på liv og eventuelle EU-reaksjoner på det notatet som har kommet fra EFTA-siden, hvis det er mulig.

(KML)

LEIAREN: Fleire har ikkje bede om ordet.

Møtet slutt kl. 15.40.